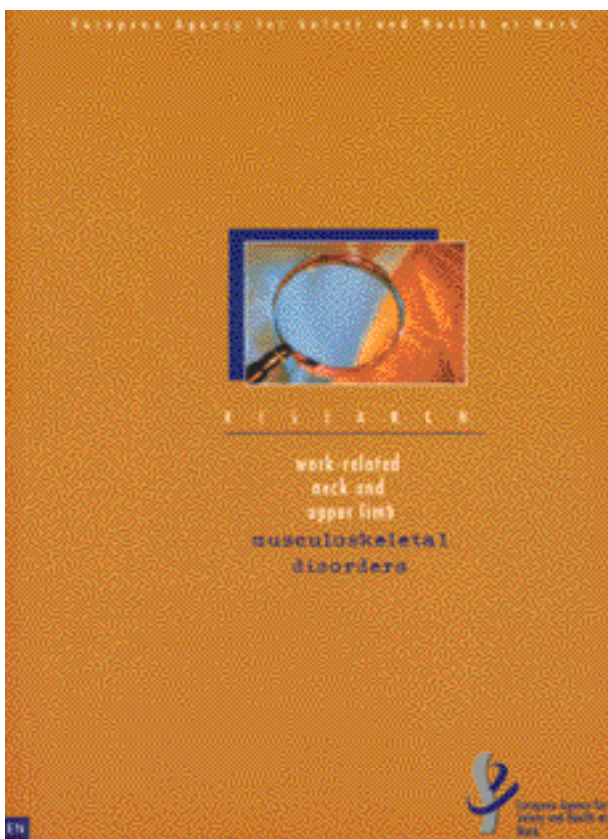

A munkával összefüggő nyaki- és felsővégtagi váz- és izomrendszeri problémák: Összefoglaló egy Ügynökségi beszámolóról

A munkával összefüggő nyaki- és felsővégtagi váz- és izomrendszeri problémák (MÖFVP) jelentik az egyik leggyakoribb, munkával összefüggő betegséget, amely az európai munkavállalók millióit érinti valamennyi foglalkoztatási ágazatban. Ez a tény-lap összefoglalja egy a probléma kiterjedtségével, okával és megelőzésével foglalkozó Ügynökségi beszámoló legfontosabb megállapításait.

A munkával összefüggő nyaki- és felsővégtagi váz- és izomrendszeri problémákról (MÖFVP) szóló beszámolót az Európai Munkavédelmi Ügynökség rendelte meg és tette közzé. A beszámoló áttekinti a MÖFVP okaira vonatkozó jelenlegi tudományos ismereteket és a problémák kezelésére szolgáló stratégiákat. A tartalmat egy szakértőkből álló tudományos panel hagyta jóvá. A munkáltatók és munkavállalók képviselői, továbbá európai tagállamok számos állami hatósága vett szintén részt a munkában. A munkát az Európai Bizottság kérésére kezdeményezték, és a Surrey Egyetem, U.K. végezte.

A legfontosabb következtetések és ajánlások

- A jelenlegi tudományos ismeretek már elegendő információt nyújtanak a munkáltatóknak, hogy megvédjék a MÖFVP kialakulása szempontjából kockázatnak leginkább kitett munkavállalókat.
- Konzultációra van szükség, hogy áthidalják az egységes módszerek hiányát a MÖFVP kezelésére a tagállamokban.

- Számos területen további kutatásokra van szükség.

A probléma mérete

Alapos bizonyíték van arra az Európai Unióban (EU), hogy a MÖFVP komoly problémát jelentenek a megbetegedések és azokhoz társuló munkahelyi költségek miatt. A probléma kiterjedése várhatóan nőni fog, mivel a munkavállalókat egyre inkább ki vannak téve az említett problémákat okozó munkahelyi kockázati tényezőknek.

Az északi országokból és Hollandiából rendelkezésre álló adatok szerint a MÖFVP-kal kapcsolatos költségek a bruttó nemzeti termék 0,5-2%-a között vannak.

Bár felmérések azt mutatják, hogy a MÖFVP a munkavállalók jelentős részét érinti valamennyi tagállamban, a bejelentett előfordulási arányok igen változóak az egyes tagállamokban. A különböző módokon összegyűjtött és elemzett adatok közvetlen összehasonlítása nehéz, és arról is keveset tudunk, mennyire megbízhatóak az információk. Ezzel együtt, hasonló módon végzett felmérések nagy különbségekről számoltak be. E különbségek okai további vizsgálatot igényelnek.

Kockázati csoportok

MÖFVP megjelenhetnek minden fajta munkában és foglalkozási ágban. Egyes foglalkozási csoportok azonban úgy, tűnik, különösen ki vannak téve ennek a kockázatnak:

A magas expozíciós veszélyt és magas kockázatnak kitett csoportokat jelentő speciális ágazatok között szerepel:

- Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat
- Gyártóipar, bányászat
- Gépkészítő
- Kézműiparosok, szabók
- Építőipar
- Nagy- és kiskereskedelem, javítóipar
- Szállodák, éttermek és vendéglátóipar
- Titkárok, gépirók
- Rakodó/kirakodó munkások

Az adatok szerint a MÖFVP jobban érintik a nőket, mint a férfiakat, inkább a végzett munka jellege, semmint más nembeli vagy egyéb személyes tényező miatt. A nembeli különbségek jelentősége és azok kihatása a munkarendszer kialakítására messze kívül esett a beszámoló körén, de további vizsgálatot igényel.

A problémák biológiai eredete

Erős érvek szólnak amellett, hogy a MÖFVP-nak biológiai alapjuk van. Biomechanikát, matematikai modellezést és fiziológiai változások közvetlen mérését érintő tudományos kutatások egyenes és meggyőző érvelést szolgáltatnak a váz- és izomrendszeri problémák biomechanikus eredetű patológiájáról, amely érinti az izmot, idegeket, inakat és más testszöveteket.

A MÖFVP biológiai mechanizmusnak megértése nagy mértékben változik a specifikus zavarok szerint. A kézfeji alagút szindróma

esetében például igen komoly ismereteink vannak, míg más problémákra vonatkozólag további kutatásra van szükség. De még azoknak a problémáknak az esetében is, ahol tudásalapunk kisebb, valószínű hipotézisek vannak a bajok biológiai eredetére, és a kutatás folyik.

A MÖFVP összefüggése a munkával

Tudományos beszámolókról erős pozitív összefüggést állapítottak meg egyes MÖFVP és a munkavégzés között, különösen olyan esetekben, ahol erős a munkavállalók expozíciója.

A következő munka-tényezők növelik a MÖFVP kockázatát:

- Rossz testhelyzet
- Nagy mértékben ismétlődő mozdulatok
- Erőteljes kézhasználat
- Kéz-kar rezgések
- Közvetlen mechanikai nyomás a testszöveteken
- Hideg munkakörnyezet
- Milyen a munkaszervezés
- Hogyan élnek meg a munkavállalók a munkaszervezést (pszichoszociális munkatényezők)

A kockázati tényezők közötti interakciók megértése (különböző expozíciók kombinációjának hatása a sérülés kockázatának általános szintjére) még korlátozottabb. Ez annyit jelent, hogy nehéz pontosan megbecsülni a sérülés kockázatának szintjét a munkahelyi kockázati tényezők változó expozíciós értéke mellett. Mindazonáltal, meg lehet és meg kell határozni azokat a munkavállalói csoportokat, amelyek szélsőséges expozíció mellett dolgoznak. Ez kell, hogy prioritása legyen minden megelőző stratégiának.

A kutatás azt mutatja, hogy a munkahelyi kockázati tényezőkből adódó expozíció testre ható biomechanikai terhelésének csökkentésével egyúttal csökkenti a nyaki és felsővégtagi váz- és izomrendszeri problémák előfordulását is. Ez további bizonyítékul szolgál a munkavégzés és a szóban forgó egészségi problémák összefüggésére.

A megelőzés köre

A jelenlegi tudományos ismeretek, valamint az európai munkavédelmi irányelvekben és másutt megfogalmazott általános előírások és tanácsok kínálnak már bizonyos stratégiákat a MÖFVP megelőzésére. Ezek között szerepel:

- Kockázatfelmérés
- Egészségügyi ellenőrzés
- A munkavállalók tájékoztatása
- Oktatás
- Ergonomikus munkarendszerek

- A kifáradás megelőzése

Az ergonómiai beavatkozásba beletartozik az egész munkahely, eszközök, munkamódszerek és munkaszervezés stb. hatásainak a vizsgálata a problémák és a megoldások meghatározása végett. Egy bizonyos probléma megoldására alkalmazott megfelelő ergonómiai beavatkozás valószínűleg segít megelőzni másfajta problémákat is. Ennek oka az, hogy bizonyos váz- és izomrendszeri problémák esetében azonos biológiai folyamatokról van szó.

Megelőző ergonómiával és foglalkozás-egészségügyi programokkal már foglalkozó szervezeteknek segíteniük kell hasonló akciók elősegítésében más szervezeteknél. Arra is ösztönözni kell őket, hogy értékeljék a megelőzési programok hatékonyságát.

EU konszenzusra van szükség

A jelenlegi tudományos ismeretek elegendő információval szolgálnak már a munkáltatók részére a legnagyobb kockázatnak kitett munkavállalók megvédéséhez. A beszámoló azonban számos területen felveti további konzultáció és európai szintű egységesítés igényét.

- Nem állnak még rendelkezésre egységes kritériumok a MÖFVP felmérésére az Európai Unió területén.
- További konzultációra van szükség a MÖFVP kockázatainak felméréséről, egységes megközelítés kialakítása végett.

Hogyan lehet hozzájutni a beszámolóhoz

A beszámoló teljes szövege elérhető angolul az Ügynökség <http://agency.osha.eu.int/publications/reports/> weblapján.

A nyomtatott beszámoló – "Work-related neck and upper limb musculoskeletal disorders" ("Munkával összefüggő nyaki- és felsővégtagi váz- és izomrendszeri problémák"), Buckle, P., Devereux J., European Agency for Safety and Health at Work (Európai Munkavédelmi Ügynökség), 1999, ISBN 92-828-8174-1 – megrendelhető az EK Kiadó Hivatalától (Publications Office EUR-OP), Luxemburg (<http://eur-op.eu.int/>) vagy annak megbízott terjesztőitől. Az ár 7 euro (ÁFA nélkül).

EU információs kampány a váz- és izomrendszeri problémákról

"Fordíts háttal a munkával összefüggő váz- és izomrendszeri problémáknak" volt az Európai Unió 15 tagállamában 2000. októberében megrendezett Európai Munkavédelmi Hét központi témája. Az Ügynökség tény-lapokat és más információs anyagokat készített a Hét támogatására. A <http://osha.eu.int/ew2000/> című weblap ad közvetlen kapcsolódást az Európai Héttel kapcsolatos információkhoz.